

(Deut; 28:45-58.) Lk; 10:25-37.

Egy pár héttel ezelőtt, amikor az igehirdetésben megemlékeztem Odéd prófétáról, az istentisztelet után elkezdett velem beszélgetni valaki, és feltette azt a kérdést: „*Vajon ma mikor fog kiállni egy próféta, hogy elmondja a népnek, hogy vigyázzatok, mert ma Európa iszlamizálása folyik?*” – Igen izgalmas kérdés, úgyhogy gondolkodtam is azóta sokat rajta, hogy „*Vajon minek ahhoz próféta, hogy ezt megmondja, hisz ezt akár a vak is láthatja, ha éppen kíváncsi rá?*” Mi magyarok meg éppen pont tudhatjuk, hogy mit jelent a munkaerő betelepítés, meg az ellenséges látogatók sokasága, hiszen Erdélyt a betelepített román munkaerő tette elszakításra alkalmassá, Budát meg a városnéző törökök foglalták el hosszú-hosszú időre. Minek hát ahhoz próféta, hogy tudhassuk, hogy mi a vége annak, ha más kultúrájú embertömegek telepednek meg Európában?

Akkor már izgalmasabbnak érzem azt a kérdést, hogy mi vezetett odáig, hogy a hajdan erős és még mindig dúsgazdag Európa megszállásáról és bukásáról kelljen beszélni. Igazán ez se egy nehéz kérdés, hisz először olvasott ígénék egyértelmű választ ad rá. Ha Isten népe elhagyja jó dolgában az Istent, akkor rosszra fordul a sorsa. Ilyen egyszerű.

Kedves Európaiak! Nemet mondatok Isten életparancsára. Nem szültétek meg a fennmaradáshoz szükséges gyerekeket. A mégis megszült kevéske gyermekeiteket nem akartátok Isten ismeretére oktatni. Aztán nem akartatok Krisztus dicsőségére vasárnaponként zsoltárt, meg dicséretet énekelni. Nem akartatok Isten sok anyagi áldásából egy tizednyit önként, hálából odaáldozni az Úrnak. Hát majd szolgáltok megalázottan, kényszerből idegen elnyomóitoknak, meg a bálványistenüknek. Ez így működik. – S hogy ha még ma megtérne egész Európa, hogy akkor el lehetne-e kerülni a bajt, ez már egy izgalmas kérdés lehetne, de nem az, mert szemlátomást esze ágában sincs, hogy megtérjen.

Ezért tehát csak az a kérdés marad nekünk, hogy keresztyén emberként hogyan viselkedhetünk egy ilyen helyzetben? Hogyan lehetünk mi Jézus szeretetét megjelenítő, irgalmas, jó keresztyének a mai helyzetben, mikor kultúránk végnapjait éli, és idegen harcosok öldökölnek gátlástalanul alkalmasint európai városainkban? Nem is olyan könnyűek ezek a kérdések? Ezek már nem olyan egyszerűek, mint hogy iszlamizáció zajlik-e vagy se.

Sőt, hogy mennyire nehéz kérdések ezek, abból is látszik, hogy a keresztyénség tanítói is időnként egymásnak ellentmondóan beszélnek. Hát kire hallgasson most az ember? – Látszik tehát, hogy nem egyszerűek ezek a kérdések. Én nem is ígérem azt, hogy ma az összes kérdésben teljes világosságot adok. Csupán a kérdésnek egy dimenzióját szeretném körüljárni Jézus irgalmas samaritanusról mondott példázata segítségével. Egy olyan kérdést, ami egyébként a bevándorlástól teljesen függetlenül is fel szokott vetődni. Ami koldusok, hajléktalanok kapcsán, meg más szerencsétlen emberek kapcsán, meg jótékonyági alapítványok telefonos zaklatásai alkalmával is elő szokott jönni. Így hangzik maga a kérdés: Mi szeretnél lenni: Balek, vagy felebarát? Azaz mi különbözteti meg a jó keresztyén embert, az irgalmasság tiszteletre méltó gyakorlóját, a szálnalmas balektól? Attól, aki egyszerűen nem tud nemet mondani, akit mindenki becsaphat, kihasználhat, mert még annyi esze sincs, hogy rájöjjön, hogy visszaélnek a naivitásával.

Nem tudom, hogy mást is feszít-e ez a kérdés. Engem igen, mert én már voltam párszor balek, és nagyon nem szeretnék többé az lenni. Ugyanakkor viszont nem mindig sikerült irgalmas felebarátnak lennem, noha nagyon szeretnék Isten hiteles szolgája lenni. Ha ezzel ti is így vagytok, akkor ne a világ megmondó embereire figyeljünk, mert ők hamar balekot csinálnak belőlünk, hanem figyeljünk arra, hogy Jézus mit mond nekünk, mert csak Tőle lehet keresztyénséget tanulni. Nézzük hát az ígét!

Mai törtnetünkben előáll egy ember, akinek nagyjából ugyanaz a kérdése, mint a miénk: Ki mindenki felé kell, és hogyan lehet Isten előtt kedvesen gyakorolni a felebaráti szeretetet. Jézus nagyon korrekten válaszolt utat mutatva arra, hogy kin és hogyan kell segítségnyújtás formájában gyakorolnunk a szeretetet. Benn van ebben a válaszban Jézus mélységes emberismerete, tudniillik az, hogy Jézus ismeri valós szükségleteinket, valós lehetőségeinket és valóságos korlátainkat is. És Jézus nem elvont ideákra, hanem a valódi életre nevel minket.

Először is nem azt mondja Jézus, hogy mindenki a felebarátod, tehát menj, és segíts mindenkin. Ennek nem lenne semmi realitása. Teréz anya egész életét – nagyon tiszteletreméltóan – a segítségre szánta, de egy percig nem hitte azt, hogy mindenkin segíteni tudna. Ilyet hinni pökhendi felfuvalkodottság. Ebből a hitből, hogy majd pont te MINDENKIN segíteni tudsz, vagy hogy a te dolgod lenne mindenkin segíteni, teljességgel hiányzik a jézusi alázat. A mindenkin segíteni akarótól szívesen megkérdezném, hogy mégis kinek képzelet magát. Meg azt is, hogy olvasta-e az evangéliumokat. Mert ha igen, akkor tudnia kell, hogy Jézus nem segített mindenkin. Amikor a Fiúisten a földön járt, nem gyógyította meg az összes beteget. Volt olyan, amikor nem tudott csodákkal segíteni az embereken hitetlenségük miatt. És olyan is volt, amikor Jézus nem akart segíteni valakin, mert azt mondta a kánaáni asszonynak, te nem tartozol az én küldetésem területére. Aztán persze látva hitét és alázatát segített rajta, de szavaival Jézus egyértelműen jelezte, hogy van küldetésének emberi létmódjából fakadó határa. És e határt szabad védeni is. Aztán Jézus nem segített minden szegényen. Sőt inkább arról beszélt, hogy nem is olyan nagy előny a gazdagság, mert könnyebb a tévének átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak bemenni Isten országába. Ellenben a szegényeket boldogoknak nevezi. Egy gazdagnak mondja egyszer, hogy oszd szét vagyonedat, de a szegényeknek sose mondja, hogy gazdagodjatok meg. Jézus válaszából, tanításából és viselkedéséből tehát teljesen világos, hogy nem kell *mindenkin* segíteni. Ugyanakkor Jézus válaszával nem engedi meg nekünk, hogy kényelmesen és közönyösen hátradőljünk, hogy de jó, akkor nem kell nekünk senkin sem segítenünk. Nem. Jézus egyáltalán nem ment fel bennünket a szeretet parancsának gyakorlása alól. Inkább a szeretet nagyon is radikális gyakorlására tanít. De eközben azt is világossá teszi, hogy a természetes létünk határain belül gyakoroljuk radikálisan a szeretetet. Mert ha teremtetségünk határaitól nem akarunk tudomást venni, akkor inkább leszünk balekok, mint szentek.

Jézus tehát egy konkrét szituációt vázol fel. Nem egy kicsit szegény, ámde nagyon lusta ember kéreget az út szélén. Nem is a koldusmaffia szorgalmas alkalmazottja, és nem is egy megélhetési jótékonykodó alapítványi munkás. Itt az út szélén egy VALÓDI rászoruló van. Összeverték, kirabolták. Ha nem segít valaki, akkor meg fog halni. Emberünk, az irgalmas samaritánus nem azért jár arra, hogy segítsen. Nem az jár a fejében, hogyan mutathatnám már meg végre a világnak, hogy jó ember vagyok, kimegyek hát az útra, keresek egy összevertet. Inkább járhat a fejében az üzlet, a munka és családjának a megélhetése. Hisz alából erre hív el mindenkit az Isten: Dolgozz és gondoskodj a családjáról! Idős szüleiről és a kiskorú gyermekeiről. Nyilván emberünk is ilyesfajta ügyben utazik. Ámde észreveszi a rászorultat az úton, és itt jön a felebaráti szeretet. Meg tud állni, és terveit félre tudja tenni. Dolgát késleltetni tudja, mert az útjába került rászorulóban felfedezi Isten hívását. Isten általában arra hívja, hogy dolgozzon és gondoskodjon a családjáról. Ez Isten általános akarata. De ezzel a helyzettel Isten most másra, a szokásosnál többre is elhívja. És emberünk megérti Isten hívását. És nemcsak a szokott dolgát tudja félretenni, hanem az előítéleteit, sőt esetleges tapasztalatait is. Hiszen ez a férfi ellenség. Más a nemzetisége és más a vallása. *„Ez a férfi zsidó, és a zsidók megvetnek, s ha tehetik, bántanak minket”* – gondolhatja, mert általában ez igaz is. És akkor itt jön a felebaráti szeretet, mely nem az ember természetes sajátja. Most jön az az ember iránti szeretet, mely csak az Isten iránti szeretetből táplálkozhat, és azt mondja, megérttem, amire Isten a szituációval, a valódi szükség látásával hív, és megteszem, amit meg kell tennem, mert szeretem az Istent.

Nagyon tanulságos, ami ezután történik, mert benne van egyszerre a szeretet mértékfelettsége, s ugyanakkor benne van a határokat tiszteletben tartó józanság, ami megóv attól, hogy balekká váljunk. A samaritánus mindent megtesz, amire a másiknak szüksége van. Nem spórol az energiával és a pénzzel. A mértékfelettség megmutatkozik abban, ahogy mondja a fogadónak: *„Ha valamit még ráköltesz, megadom neked”*. Egyébként ez arra mutat, hogy nem az a vagyonát szétosztott szegény ember lehetett ez a samaritánus, hanem olyan dolgozó és tehető ember, akinek volt hitele a fogadónál. Volt vagyona, és Isten iránti szeretete abban mutatkozott meg, hogy vagyonát tudta a felebaráti szeretet megvalósítására fordítani, AMIKOR ERRE ISTEN HÍVTA! Nem akkor, amikor neki volt igénye arra, hogy jóságát fitogtassa, vagy bizonytalan énképét elismerés besöprésével erősítse. Nem is akkor, amikor a nála szegényebb emberek kikövetelték tőle, s nem volt ereje nemet mondani, és adott, hogy végre szabadulhasson. Nem. Ez a balekok viselkedése. Ő nem emberek nyomására tette a jót, hanem Isten hívására. És – mondjuk el ezt is – nem is sunyi érdekből tette a jót. Miből látszik ez? Megtehetette volna azt is, hogy a félholt embert hazaviszi. *„Milyen jó kis munkaerő lesz belőle nekem. A vállalkozásba ügyis kéne egy olcsó munkás, ez meg hálás lehet nekem, amiért nem hagytam az útszélén megdöglenni.”* – Így is okoskodhatott volna emberünk, s kétségtelen, hogy ez nem a balekok gondolkodása, de az is biztos, hogy ez nem felebaráti szeretet.

A Jézussal beszélgető törvénytudó okos ember volt. Megértette a példázatot; rájött arra, hogy ki a felebarát, s talán megértette, hogy mi a felebaráti szeretet. Hogy elmenvén aztán így viselkedett-e? – nem tudjuk, de számunkra ez már nem is érdekes.

Számunkra az az érdekes, hogy mi értjük-e, hogy semmiféle felebaráti szeretet nincs Isten iránti és egy egészséges önmagunk iránti szeretet nélkül. (Tudniillik Isten saját magunkat is ránk bízta.) Értjük-e, hogy a felebaráti szeretet, amely Isten előtt kedves, az az Isten hívására történő engedelmes cselekedet, mely azt a szükségletet enyhíti, amit Isten hoz elénk? Értjük-e, hogy a felebaráti szeretet nem az önsorsrontás, magunk vagy családunk, vagy hazánk tönkretétele, hanem pont olyan cselekvés, amiben teljesebbé, szentebbé és boldogabbá válik a mi életünk is. Értjük-e, hogy a felebaráti szeretet gyakorlása nem attól radikális, hogy szétrúgjuk vele Istentől kapott határainkat, kereteinket, hanem attól, hogy a kereteinken belül teszünk annál többet, mint amit a világi erkölcs alapján elvárhatnánk tőlünk? S a legizgalmasabb kérdés, hogy ha értjük a felebaráti szeretetet, akkor mi elmenvén hogyan alkalmazzuk azt? Úgy, hogy kimegyünk a templomból, és a felebaráti szeretet értelmezésén máris jól összeveszünk, ahogy sokszor az írástudók veszekedtek Jézus tanításán, vagy pedig úgy, hogy megértve az irgalmas samaritánust, mi is őhozzá hasonlóképpen cselekszünk. Ámen.

1. Milyen jeleit fedezitek fel az V.Móz; 28. alapján annak, hogy Európára és országunkra ítélet vár? Szerintetek látható-e már az a „vad tekintetű nemzet”, amely a kegyetlen ítéletnek az eszköze lehet?
2. Az ige a szeretetnek hány irányát (dimenzióját) adja meg? Ha a dimenziók közül akár egyet is kihagyunk (A „kihagyunk” nem egyenlő azzal, hogy csak töredékesen élünk meg), vajon lehet-e még azt az Isten akaratát megvalósító szeretetnek tekinteni?
3. A felolvasott ige teljessége alapján mondhatjuk-e azt, hogy a felebarátot jobban kell szeretni, mint magunkat, vagy mint az Istent?
4. A samaritánus hazaviszi-e a rászorultat? Beengedi-e az otthonába, s engedi-e, hogy az otthona rendjét felforgassa?
5. Akar-e a samaritánus minden szerencsétlent megmenteni?
6. Miben mutatkozik meg a samaritánus szeretetének a bőségessége?

a) Mit tehetsz azért, hogy országunkat elkerülje az ítélet?

b) Jártál-e már úgy, hogy balek lett belőled? Mi a nagyobb kísértés számodra, az hogy balek légy, vagy az hogy hidegszívű?

- c) Ha van házad vagy telked, körülveszed-e kerítéssel? Ha lakásod van, akkor van-e zár az ajtaján? Ki mehet hozzád, hogyan viselkedhet nálad, és meddig maradhat? Szerinted a szülőnek dolga, hogy megvédje gyermekeit? És az államnak, hogy megvédje a polgárait?
- d) Szerinted a te segítő hivatásodnak, hol vannak a határai? Szeretnél-e *mindenkit* megmenteni? Ha igen, vajon miért?